

جستاری بر کیفیت زندگی شهری
با مروری بر الگوهای مسکن شهری

www.ketab.ir
تألیف
دکتر الهام امان زادگان

چاپ اول

پاییز ۱۴۰۰

سرشناسه	: امان زادگان، الهام، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	: جستاری بر کیفیت زندگی شهری با مروری بر الگوهای مسکن شهری / الهام امان زادگان؛ ویراستار شهرام چرخان.
مشخصات نشر	: تهران: نشر اساتید دانشگاه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۱ص.
شابک	: 978-622-7913-49-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: کیفیت زندگی Quality of life شهرنشینی Urbanization مسکن Dwellings
شناسه افزوده	: امان زادگان، محمد، ۱۳۷۱-چرخان، شهرام، ۱۳۶۵-
زده بندی کنگره	: HM۲۰۰
زده بندی دیویی	: ۷۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۹۰۰۴۵

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب، فروش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ ها، سایت ها، مجله ها و کتاب، بدون اجازه کتبی نویسنده، ممنوع است. مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می شود.

عنوان کتاب:	جستاری بر کیفیت زندگی شهری با مروری بر الگوهای مسکن شهری
تألیف:	الهام امان زادگان
ویراستار:	شهرام چرخان
طرح جلد و صفحه آرایی:	محمد امان زادگان
ناشر:	انتشارات اساتید دانشگاه
سال چاپ و نوبت چاپ:	اول ۱۴۰۰
تیراژ:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۷۰۰۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۹۱۳-۴۹-۱
تلفن انتشارات:	۶۶۴۰۵۰۷۳-۰۹۱۲۷۳۴۴۶۳۷ همراه ۶۶۴۰۱۸۷۸-۰۲۱-
فروشگاه اینترنتی:	asatidedaneshgahpub.ir
	aryanshar.com / تماس با ما: ۰۲۱۸۸۸۰۹۶۲۵

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر و نویسنده محفوظ است

پیشگفتار نویسنده

بررسی و مطالعه‌ی فرآیند رشد و توسعه کلان شهرهای جهانی، نمایانگر شکل‌گیری شرایط کیفی نابسامان و در پاره‌ای موارد بحرانی در محیط‌های سکونتی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین آثار و پیامدهای سیاست‌های توسعه شهری است. این واقعیت در کشورهای در حال توسعه در اشکال حادث‌تری بروز و ظهور یافته و زمینه‌ساز پدیدار شدن مسائل عدیده‌ی سیاسی، اجتماعی و اقتصادی شده است. با این وجود معضل فقدان یا سطح نازل کیفیت در محدوده‌های مسکونی شهری مخصوص به کشورهای جهان سوم نبوده و در کشورهای پیشرفته صنعتی نیز به‌مثابه‌ی یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی نظام سیاست‌گذاری و مدیریت شهری این کشورها محسوب شده و در نتیجه می‌توان آن را مسئله‌ای با وسعت و دامنه‌ی جهانی دانست. از سوی دیگر نگاهی به مباحث مطرح در ادبیات شهرسازی سال‌های اخیر نشانگر توجه متفکرین و نظریه‌پردازان شهری به مفهوم "کیفیت زندگی و کیفیت محیط سکونت" و نگارش مقالات و کتاب‌های متعددی در این زمینه است. در این میان بحث کیفیت در محیط‌های سکونتی مختلف با الگوهای مسکن متفاوت (اعم از تک خانواری، آپارتمانی و مجتمع مسکونی) به واسطه برخورداری این نوع سکونت‌گاه‌ها از ویژگی‌های متفاوتی نظیر بالا و پایین بودن تراکم جمعیتی و ساختمانی و مجتمع‌های متمرکز در محیطی محصور و بعضاً فاقد ارتباطی ارگانیک با سایر ساختار شهر، دارای حساسیت و پیچیدگی مضاعفی به‌عنوان بافت مسکونی شهری هستند.

در این کتاب با هدف بررسی کیفیت زندگی شهری، سعی بر آن است که با شناخت مفهوم کیفیت زندگی و محیط سکونت شهری، بررسی و مطالعه‌ی ادبیات مربوطه و تجربیات جهانی و نیز جوانب و مؤلفه‌های خاص مفهوم کیفیت در الگوهای مختلف مسکن، معیارها و شاخص‌های تأثیرگذار بر میزان کیفیت این محیط‌های سکونتی شناسایی شده تا بتوان با استقرار آن‌ها در چارچوب یک مدل بررسی و سنجش مناسب با ارزیابی سطح سکونت و میزان رضایت‌مندی ساکنین از محیط سکونتشان پرداخت.

این کتاب راهنمایی برای شهرسازان، معماران، طراحان و برنامه‌ریزان شهری، حامیان بافت‌های مسکونی شهری، مدیران شهری و تمام کسانی که دغدغه ارتقاء کیفیت زیست و محیط شهری دارند، و در جهت

ارتقاء و سامان‌دهی کیفیات مسکن و حفظ آسایش محیطی و انتخاب بهترین گزینه برای طراحی و ساخت مسکن شهری نکاتی را فراهم می‌نماید.

این کتاب از نه فصل تشکیل شده است که پس از تعریف و بررسی کیفیت محیط شهری به ارائه شاخص‌های محیطی جهت ارتقاء کیفیت شهر می‌پردازد. در فصل‌های بعدی به ارائه ادبیات مربوط به مسکن، شاخص‌های مسکن شهری و تلفیق شاخص‌های مسکن و کیفیت محیط شهری پرداخته شده است، تا بدین طریق بتوان محیطی مطلوب و با کیفیت ایجاد کرد.

الهام امان زادگان

شیراز - زمستان ۱۳۹۳

www.ketab.ir

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۱..... پیشگفتار نویسنده

ج..... فهرست مطالب

فصل اول: واژه‌شناسی کتاب

۲..... سکونت

۲..... کیفیت محیط سکونت

۳..... مسکن

۳..... مسکن تک خانواری (مستقل ویلایی)

۳..... مسکن آپارتمانی

۴..... مجتمع مسکونی

فصل دوم: مقدمه‌ای بر کیفیت زندگی در بافت‌های شهری

۱۰..... شاخصهای اجتماعی

۱۰..... شاخصهای اقتصادی

۱۰..... شاخصهای کالبدی

۱۰..... شاخصهای جمعیتی

فصل سوم: کیفیت زندگی شهری

۱۵..... کیفیت زندگی شهری: مفاهیم، تعاریف و سیر تاریخی

۱۵..... مفهوم کیفیت

۱۶	 مفهوم کیفیت زندگی
۱۸	 کیفیت زندگی شهری
۱۹	 قلمرو مفهوم کیفیت زندگی
۲۲	 کیفیت محیط
۲۲	 مفهوم محیط
۲۵	 محیط شهری
۲۶	 کیفیت محیط شهری
۳۱	 مطالعات انجام شده در خصوص کیفیت شهری
۳۵	 ابعاد کالبدی محیط و تأثیر آن بر ارتقاء زندگی
۳۶	 دلایل و ضرورت توجه به کیفیت زندگی شهری
۳۹	 منشا و آغاز توجه به کیفیت زندگی شهری
۴۱	 تأثیر مفهوم کیفیت زندگی بر برنامه‌ریزی شهری
۴۱	 شاخص‌های کیفیت زندگی
۴۹	 مروری بر تجارب به کارگیری شاخص‌های کیفیت زندگی
۵۱	 ابعاد کیفیت زندگی شهری

فصل چهارم: دیدگاه‌ها و رویکردهای کیفیت زندگی

۵۶	 رویکردهای مربوط به کیفیت زندگی شهری
۵۷	 رویکردهای عاملیت گرا
۵۷	 رویکرد مطلوبیت گرایی
۵۸	 رویکردهای ارزش‌های عام
۵۹	 رویکردهای نیاز محور